

Dones de Sant Feliu

Les altres protagonistes de la història

Caterina Riba Sanmartí

Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
Sant Feliu de Llobregat, 2006

EVA ROSAS FEIJÓO

Sota el títol *Dones de Sant Feliu de Llobregat. Les altres protagonistes de la història* s'ha publicat el treball guanyador de la quarta edició de la Beca de Recerca Nova Dona que convoca l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat. Aquest premi, atorgat per primer cop l'any 1997, té com a objectius incentivar i aprofundir la recerca històrica i social sobre les dones de Sant Feliu de Llobregat i el Baix Llobregat. Des de l'any 2000 les recerques

premiades s'han anat publicant en una col·lecció, d'acurat disseny, que porta el nom del personatge històric que va inspirar el primer premi de Recerca Nova Dona, Blanca Bardiera. Fins ara són quatre les obres publicades en aquesta col·lecció, que ha de seguir donant interessants fruits, ja que en aquests moments hi ha dues recerques premiades en curs.

Amb *Dones de Sant Feliu de Llobregat. Les altres protagonistes de la història*, la seva jove autora, Caterina Riba, proposa, a partir de la recuperació de la memòria de les dones, una versió més completa i menys esbiaixada de la història de Sant Feliu. Atès que encara és relativament recent la publicació de l'obra *Sant Feliu de Llobregat. Identitat i història*, que, coincidint amb el

mil·lenari de la ciutat celebrat l'any 2002, repassava la història de Sant Feliu, és inevitable establir un paral·lisme entre una i altra. Així, doncs, a ningú se li escapa que, quatre anys més tard, el llibre de Caterina Riba ve, en certa manera, a complementar i completar l'obra anterior.

Caterina Riba, llicenciada en periodisme i humanitats, ha portat a terme una investigació molt laboriosa per

mostrar, mitjançant una narració molt ben construïda i amena, una gran diversitat de vides de dones de diferents èpoques i entorns socioeconòmics, culturals, cívics i polítics. Cadascuna i totes juntes han contribuït a compondre la història de Sant Feliu. L'autora s'aproxima a les dones amb l'objectiu de conèixer les seves vides i les circumstàncies que van condicionar-les, fent aflorar una gran varietat de situacions personals, familiars, socials i polítiques.

Amb un estil directe i clar, l'autora capta l'interès del lector, que fàcilment es pot sentir atrapat per la narració i acaba volent saber més de la vida d'aquestes dones, del nostre passat. Un passat que, llibres com el de la Caterina Riba, tot just comencen a fer visible.

El llibre s'estructura en dues parts clarament diferenciades. En cadascuna d'aquestes parts, l'autora ha emprat la metodologia més apropiada per assolir el mateix objectiu: donar una nova visió de la història a partir de la recuperació del paper de les dones.

La primera part recorre la història de Sant Feliu de Llobregat des del segle XI –del qual data el primer document que esmenta Sant Feliu, on, precisament, ja apareix el nom d'una dona- fins al XIX. Per retratar aquest llarg període històric, l'autora ha fet una laboriosa i intensa tasca de recopilació de dades històriques, a partir d'una exhaustiva recerca bibliogràfica i hemerogràfica. En aquesta primera part s'emfatitza, sobretot, la història dels segles XVIII i XIX, dels quals es disposa de molta més documentació.

Tractant d'establir un fil conductor del relat, l'autora ha ordenat la primera part d'acord amb sis grans temàtiques: patrimoni; treball; marginalitat i pobresa; religiositat; costums i vida quotidiana, i matrimoni, fecunditat i demografia. Riba, ha tingut especial cura a mostrar diferents situacions en què es podien trobar les dones i n'ha resseguit l'evolució al llarg del temps. Ha volgut, també, mostrar un mosaic social prou ampli i variat que fes visible les diferents condicions de vida, les maneres d'afrontar-les i els canvis i continuïtats en cada situació. I ho ha fet a partir de noms propis i anònims, de situacions concretes i d'altres que afectaven de manera genèrica moltes dones.

La segona part de *Dones de Sant Feliu de Llobregat. Les altres protagonistes de la història* es centra en el segle XX, fins a la transició democràtica. En aquesta part, la recerca s'ha basat principalment en una aproximació biogràfica a diverses santfeliuenques, a les quals l'autora ha entrevistat. Amb l'objectiu de rescatar de la invisibilitat i l'oblit els seus papers en els moments històrics en què han viscut, construeix un discurs que posa l'ac-

cent en les trajectòries de les dones, sempre inscrites en el seu context.

A partir de les biografies d'un bon grapat de dones, l'autora traça un relat a través de les circumstàncies particulars de cadascuna de les dones, els canvis i les vicissituds que patiren les seves vides al llarg del segle XX, fins a la transició democràtica. Aquest enfocament, diferent del de la primera part del llibre, es justifica perquè la nova situació de la dona en el segle XX requereix un marc d'estudi diferent, ja que les circumstàncies històriques, la progressiva conquesta de drets civils i polítics, les possibilitats de formació i les noves activitats laborals permeten un ventall d'àmbits d'actuació més ampli. Tots aquests canvis també es tradueixen en els apartats temàtics de la segona part: el treball; l'educació; el sindicalisme, la política i el feminisme, i la cultura, els esports i els mitjans de comunicació. Són, necessàriament, diferents dels temes que apareixien en la primera part.

A partir dels diferents temes, doncs, l'autora ha agrupat i ordenat les biografies de les dones que hi apareixen. Cadascun dels apartats comença amb una breu introducció que emmarca el tema i presenta les dones que hi apareixen biografiades. Caterina Riba ha tingut especial cura a presentar, en cadascun dels apartats, dones amb una experiència vital molt diversa. Una experiència vital que és pròpia i única, però també és compartida amb moltes altres dones. Des d'una marquesa "gran d'Espanya", fins a una pionera del bàsquet local, fins a vint-i-set dones més que van desenvolupar treballs ben diversos, van estar relacionades amb el món de l'educació, van viure intensament el món sindical, la política o el feminisme o van estar vinculades al món de la cultura, l'esport o els mitjans de comunicació. La narració de les biografies està sovint esquitxada per fragments transcrits de les entrevistes, que confereix al relat una gran vivacitat i dinamisme, alhora que realça les veus de les dones.